

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2021-02-03
Besvaras senast
2021-02-24

Till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark (S)

2020/21:401 Det svenska arbetsmiljöarbetet

Tidningen Arbetet har i en serie artiklar granskat det svenska arbetsmiljöarbetet, med fokus på den pressade situationen för skyddsombud. Granskningen består av tre delar.

Den första delen rör de lokala skyddsombuden. Granskningen visar att antalet lokala skyddsombud inom LO-förbunden har minskat kraftigt under perioden 2012–2020. År 2012 fanns drygt 64 500 skyddsombud inom LO-förbunden. År 2020 fanns drygt 52 300 skyddsombud. Mer än 12 000 skyddsombud har således försvunnit på åtta år. Orsakerna till detta är flera. Företrädare för LO och LO-förbunden lyfter fram trakasserier från arbetsgivare och fler otrygga anställningar som möjliga orsaker till utvecklingen. Andra förklaringar till att antalet skyddsombud minskar kan vara att antalet företag med få anställda ökar samt att företagets verksamheter blir alltmer slimmade. Enligt Maria Steinberg, docent i arbetsmiljörätt vid Örebro universitet, får det minskade antalet lokala skyddsombud allvarliga konsekvenser. Färre skyddsombud innebär att färre kan driva arbetsmiljöfrågorna, vilket påverkar arbetsmiljön negativt. Sämre arbetsmiljö leder till sämre hälsa och fler sjukskrivningar, vilket belastar såväl sjukvården som sjuk- och arbetsskadeförsäkringarna. ”Det är en katastrof för hela samhället”, konstaterar Steinberg (Arbetet de 25 januari).

Den andra delen rör de regionala skyddsombuden (RSO). Granskningen visar att det nuvarande systemet med regionala skyddsombud riskerar att förändras i grunden. I juni 2020 röstades regeringens förslag om att utöka de regionala skyddsombudens tillträdesrätt ned av en riksdagsmajoritet bestående av M, KD, L, C och SD. De fem högerpartierna riktade i stället en uppmaning till regeringen att tillsätta en utredning för att ”utvärdera effekten av de regionala skyddsombudens verksamhet” (betänkande 2019/20:AU13). Enligt högerpartierna fungerar inte det nuvarande systemet. En majoritet av högerpartierna med SD i spetsen vill, i likhet med Svenskt Näringsliv, ersätta de regionala skyddsombuden med ”oberoende arbetsmiljörådgivare” från Arbetsmiljöverket. Ingen översyn har ännu inletts men enligt Arbetsmarknadsdepartementet är en sådan på gång inom Regeringskansliet (Arbetet den 26 januari).

Den tredje delen rör statens satsningar på arbetsmiljö, närmare bestämt arbetsmiljöinspektörer. Granskningen visar att Sverige, sett till antalet sysselsatta, satsar betydligt mindre på arbetsmiljö än våra nordiska grannländer.

Enligt FN:s arbetsmarknadsorgan ILO bör det finnas en inspektör per 10 000 arbetstagare. Sverige bör alltså med sina 5,1 miljoner sysselsatta ha 510 arbetsmiljöinspektörer. I fjol hade Sverige 258 stycken. Det är betydligt färre i förhållande till arbetskraften än i våra nordiska grannländer. I Danmark är 3 miljoner sysselsatta. Ändå har Danmark fler arbetsmiljöinspektörer än Sverige (280 stycken). I Danmark genomförs även fler inspektioner. Medan Danmark genomförde drygt 36 000 inspektioner 2019 gjorde Sveriges arbetsmiljöinspektörer 27 000 inspektioner samma år. Trots att regeringen vill se större ambitioner från Arbetsmiljöverket tillförs inga nya anslag. Regeringens mål om att ha 300 arbetsmiljöinspektörer på plats i slutet av 2020 misslyckades. I år planeras det enbart för nyrekryteringar för att ersätta pensionsavgångar och andra avslutade tjänster (Arbetet den 27 januari).

Sammantaget visar Arbetets granskning på allvarliga problem och brister inom det svenska arbetsmiljöarbetet, vilket i förlängningen hotar arbetstagares liv och hälsa. För att motverka denna utveckling krävs kraftfulla åtgärder från regeringens sida.

Mot bakgrund av detta vill jag fråga arbetsmarknadsminister Eva Nordmark:

1. Vilka åtgärder avser ministern att vidta för att vända den negativa utvecklingen med allt färre skyddsombud inom LO-förbunden?
2. Vilka åtgärder avser ministern att vidta för att värna och utveckla det nuvarande systemet med regionala skyddsombud?
3. Vilka åtgärder avser ministern att vidta för att öka antalet arbetsmiljöinspektörer i linje med ILO:s riktlinjer?

.....
Cicie Weidby (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Johan Welanders